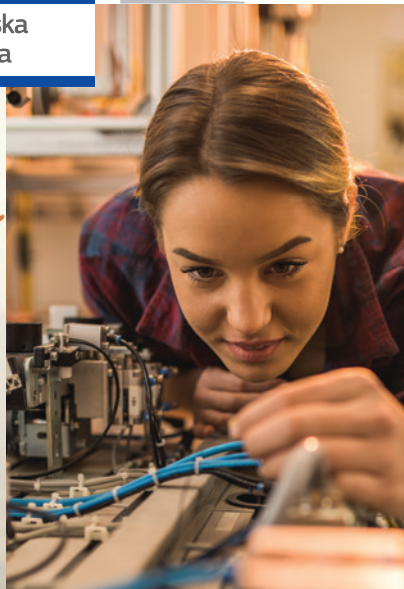

Európska
komisia

Aktuálna téma: AKCIA EÚ ZAMERANÁ NA ŽENY

marec 2019

Rovnosť medzi ženami a mužmi je **základnou hodnotou Európskej únie** už od čias Rímskej zmluvy z roku 1957, ktorou sa ustanovila zásada rovnakej odmeny za rovnakú prácu. EÚ odvtedy pokračuje v riešení rodovej diskriminácie a Európa dnes patrí k najbezpečnejším a najspravodlivejším miestam pre ženy na svete.

Za práva žien však treba naďalej bojovať a ochraňovať ich. Hoci by ženy v Európe mali mať úžitok z rovnosti, posilnenia postavenia a bezpečnosti, priveľa žien tieto práva v skutočnosti ešte nepožíva. Štatistiky ukazujú, že ženy v celej EÚ sú nedostatočne zastúpené v rozhodovacích pozíciách v politike a podnikoch a stále zarábajú v priemere o 16 % menej než muži. Rodovo motivované násilie a obťažovanie sú naďalej veľmi rozšírené.

ČO ROBÍ EÚ

EÚ sa usiluje zabezpečiť, aby mali ženy na pracovisku rovnaké podmienky ako muži, napríklad rovnakú odmenu, a pomáha ženám i mužom dosiahnuť väčšiu rovnováhu medzi prácou a inými oblasťami života.

Ďalšou významnou prioritou je zastaviť násilie páchané na ženách a dievčatách a podporovať rodovú rovnosť v EÚ a na celom svete. EÚ zároveň podporuje rovnosť medzi ženami a mužmi v pozíciách s rozhodovacími právomocami. Práca Európskej komisie vo všetkých týchto oblastiach vychádza z jej **strategického záväzku k rodovej rovnosti na obdobie rokov 2016 – 2019**.

Zlepšením rodovej rovnosti by sa do roku 2050 mohlo vytvoriť 10,5 milióna pracovných miest a hospodárstvo EÚ by si prilepšilo o sumu medzi 1,95 a 3,15 bilióna EUR.

EÚ v roku 2017 predstavila **akčný plán** s cieľom odstrániť rozdiely v odmeňovaní žien a mužov. Plán sa zameriava na otázky, ako sú stereotypy a rovnováha medzi pracovným a súkromným životom, a vyzýva vlády, zamestnávateľov a odborové organizácie k podniknutiu konkrétnych krokov na zabezpečenie spravodlivého odmeňovania žien.

PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI A ODMEŇOVANIE

Rodové rozdiely v odmeňovaní
V EÚ ženy v priemere **zarábajú o 16 % menej než muži**

Mnoho žien ešte stále nedosahuje úplnú ekonomickú nezávislosť. Medzi dôvody, prečo ženy zvyčajne pracujú menej a v horšie platených odvetviach než muži, patria bariéry týkajúce sa účasti na trhu práce a povinnosti spojené so starostlivosťou o rodinu. EÚ sa však zaviazala zabezpečiť ženám rovnaké pracovné príležitosti a rovnaké odmeňovanie.

V roku 2017 pracovalo v EÚ 66,5 % žien vo veku 20 až 64 rokov, pričom ide o nárast zo 62,1 % v roku 2010. Miera zamestnanosti mužov v roku 2017 predstavovala 78 % a v roku 2010 75,1 %. Zásada rovnakej odmeny je zahrnutá v zmluvách EÚ aj v **pravidlách týkajúcich sa rodovej rovnosti na trhu práce**, naďalej však zostáva výzvou zabezpečiť, aby sa tieto pravidlá správne uplatňovali vo všetkých členských štátoch.

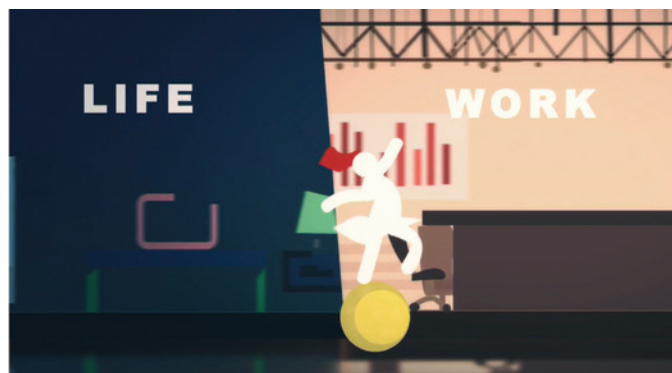

AKCIA EÚ ZAMERANÁ NA ZLEPŠENIE RODOVEJ ROVNOSTI A ROVNOVÁHY MEDZI PRACOVNÝM A SÚKROMNÝM ŽIVOTOM

Rodová rovnosť sa netýka len žien, ale aj mužov. Nachádza sa v centre záujmu **Európskeho piliera sociálnych práv**, ktorého cieľom je rovnaké zaobchádzanie a rovnosť príležitostí pre ženy a mužov vo všetkých oblastiach. Týka sa to účasti na trhu práce, podmienok zamestnávania a kariérneho rastu.

EÚ v roku 2014 prijala smernicu, podľa ktorej musia veľké kótované spoločnosti povinne zverejňovať informácie o zamestnancoch vo svojich predstavenstvách, pokiaľ ide o ich politiku rozmanitosti, ako napríklad vek, pohlavie, vzdelanie a profesionálne skúsenosti.

Život však nie je len o práci a peniazoch. Dosahovanie rovnováhy medzi prácou, zabezpečovaním príjmu a časom pre seba a svoju rodinu predstavuje dôležitý faktor tak pre ženy, ako aj pre mužov.

Video Rovnováha medzi pracovným a súkromným životom:
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1311&langId=en&videoId=2924&furtherVideos=yes>

Iniciatíva Európskej komisie v oblasti rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom je zameraná na plnenie zásady rovnakého zaobchádzania v rámci piliera sociálnych práv a zavádzajú sa ňou na úrovni EÚ nové práva, resp. sa posilňujú súčasné, s cieľom pomôcť vyvážiť rozdelenie povinností starostlivosti o rodinu medzi ženami a mužmi a podporiť tým zamestnanosť žien. **Tieto práva sa týkajú** otcovstva, rodičovskej a opatrovateľskej dovolenky, ako aj pružných pracovných podmienok pre rodičov a opatrovateľov.

Iniciatíva zahŕňa aj súbor opatrení na podporu členských štátov v oblasti ochrany tehotných pracovníčok aj ľudí na rodičovskej dovolenke pred prepustením, v oblasti zlepšovania poskytovania služieb starostlivosti a v oblasti riešenia ekonomických prekážok, ktoré sa týkajú druhej zárobkovo činnnej osoby v domácnosti.

Zdravotné problémy mužov a žien sa môžu líšiť. Cieľom **tretieho programu EÚ v oblasti zdravia** je zabezpečiť ľuďom rovnaké príležitosti na dobré zdravie a kvalitnú zdravotnú starostlivosť bez ohľadu na pohlavie.

AKO EÚ POMÁHA ŽENÁM VO SVETE PRÁCE

EÚ zohľadňuje špecifické potreby žien v rôznych výdavkových programoch a politikách a **Európsky sociálny fond** každoročne pomáha zlepšiť prístup k pracovným miestam miliónom ľudí, ktorí čelia rozličným výzvam.

Osobitné činnosti, ktoré majú ženám pomôcť zamestnať sa, zahŕňajú schémy na rekvalifikáciu a zlepšovanie zručností. Fond zároveň ženám umožňuje vrátiť sa do práce po prerušení kariéry, napríklad poskytnutím kvalitnej starostlivosti o deti a individuálneho poradenstva a zlepšovaním informovanosti zamestnávateľov o výzvach, ktorým ženy čelia. Európsky sociálny fond podporuje projekty vo vašej **krajine**. Mnohé jeho úspešné iniciatívy ľuďom skutočne menia život.

Projekty financované v **regiónoch EÚ** poskytujú ženám nové príležitosti, ktoré im pomôžu začať s podnikaním prostredníctvom prístupu k financovaniu, individuálnej pomoci či koučingu. Nájdite si programy a projekty **vo svojej krajine alebo vo svojom regióne**.

Platforma WEgate predstavuje jednotné kontaktné miesto pre ženy, ktoré si chcú založiť alebo rozšíriť podnik, s informáciami o odbornej príprave, mentorstve, poradenstve a nadväzovaní kontaktov. Môžete sa dozvedieť aj to, ako vám **pôžičky EÚ a rizikový kapitál** môžu pomôcť založiť si alebo rozšíriť váš podnik.

EÚ zároveň **prijíma opatrenia** s cieľom zvýšiť zastúpenie žien v digitálnom odvetví prostredníctvom boja proti stereotypom, propagovaním vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti digitálnych zručností a podporou väčšieho počtu podnikateľiek v tomto odvetví. V roku 2018 začala svoju činnosť **Európska sieť pre ženy v digitálnom odvetví**, aby mohli ženy a dievčatá v digitálnom odvetví nadväzovať kontakty a vymieňať si v tejto oblasti nápady a skúsenosti. Približne **20 technologických spoločností** sa navyše zaviazalo poskytovať inkluzívnu a rodovo vyváženú pracovnú kultúru a pracovné prostredie.

EÚ sa takisto zaviazala odstrániť **rodové rozdiely v oblasti výskumu a inovácie**. Program **Horizont 2020** napríklad podporuje výskumné organizácie a univerzity pri uplatňovaní plánov rodovej rovnosti. Ženy, ktoré sú nielen excelentné výskumníčky a inovátorky, ale aj úspešné podnikateľky, sú každoročne oceňované **Cenou EÚ pre ženy inovátorky**. EÚ zároveň prijíma opatrenia s cieľom zlepšiť zamestnanosť žien aj v iných odvetviach, napríklad v **doprave**.

UKONČENIE NÁSILIA PÁCHANÉHO NA ŽENÁCH

Každá tretia žena v EÚ zažila fyzické a/alebo sexuálne násilie po dosiahnutí veku 15 rokov.

Prieskum Agentúry EÚ pre základné práva o násilí na ženách (2014).

Každý má právo na život bez násilia. Násilie páchané na ženách a dievčatách však narastá na celom svete. Na mnohých miestach prispievajú k tomuto problému postoje k obetiam: na základe výsledkov **prieskumu Eurobarometra z roku 2016** sa zistilo, že v niektorých krajinách EÚ je násilie páchané na ženách ešte stále prijateľné a dokonca aj ospravedlňiteľné. Väčšinu obetí obchodovania s ľuďmi zaznamenaného v EÚ predstavujú ženy a dievčatá. Právnymi predpismi EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi sa vytvárajú povinnosti prijať opatrenia na základe pohlavia a tieto právne predpisy sú sprevádzané politickými opatreniami a finančnými programami na pomoc členským štátom.

Všetky členské štáty EÚ, ako aj samotná Európska únia, podpísali dohovor Rady Európy (známy aj ako **Istanbulský dohovor**) o násilí na ženách a domácom násilí. V dohovore sa krajiny zaväzujú k predchádzaniu všetkým formám násilia, k ich kriminalizácii, k ochrane obetí násilia a stíhaniu páchateľov.

**NON.
NO.
NEIN.**

Kampaň EÚ **NON.NO.NEIN** podnecuje mužov a ženy k tomu, aby sa postavili proti násiliu páchanému na ženách. EÚ financuje aj projekty zamerané na boj proti rodovo motivovanému násiliu a podporu jeho obetí v rámci **programu Práva, rovnosť a občianstvo**.

Na globálnej úrovni spustila EÚ v roku 2017 s Organizáciou spojených národov **iniciatívu Spotlight** s cieľom odstrániť všetky formy násilia páchaného na ženách. EÚ iniciatívu podporila záväzkom vo výške 500 miliónov EUR.

PODPORA ROVNOSTI A OCHRANA VAŠICH PRÁV

Máte svoje **práva**, a ak si myslíte, že boli porušené, môžete podniknúť príslušné kroky. Ak máte záujem o bližšie informácie o uplatňovaní nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania vo vašej krajine, môžete sa obrátiť na príslušný vnútroštátny orgán, ktorý je členom

Európskej siete vnútroštátnych orgánov pre rovnosť zriadenej na účely podporovania a jednotného uplatňovania práva EÚ v týchto oblastiach.

Európska komisia každoročne zverejňuje **rozsiahlu správu** o stave rodovej rovnosti v EÚ. V oblasti podpory rovnosti medzi ženami a mužmi a zabezpečovania, aby sa právo EÚ vykladalo a uplatňovalo v každej krajine EÚ rovnako, hrajú dôležitú úlohu rozsudky **Súdneho dvora Európskej únie**.

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť podporuje členské štáty a EÚ v ich úsilí zameranom na propagovanie a zabezpečovanie rovnakých príležitostí pre ženy a mužov v celej Európe aj za jej hranicami. **Index rodovej rovnosti** slúži inštitútu na monitorovanie pokroku v tejto oblasti. Európska komisia podporuje európske siete organizácií občianskej spoločnosti, ako sú **Európska ženská loby**, **Ženy proti násiliu v Európe**, **Európska sieť pre prácu s páchateľmi domáceho násilia** a **Európska sieť pre ukončenie mrzačenia ženských pohlavných orgánov**. Tieto organizácie úzko spolupracujú s inštitúciami EÚ v otázkach práv žien a rovnosti medzi ženami a mužmi a zároveň vám môžu poskytnúť kontakt na príslušné organizácie vo vašej krajine.

Podiel poslankýň v jednokomorových národných parlamentoch alebo v dolných komorách národných parlamentov v EÚ:

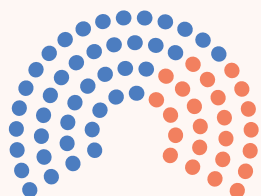

2004 22,1 %

2017 29,3 %

Z poslancov Európskeho parlamentu predstavujú ženy **36.4 %**.

V najväčších spoločnostiach v EÚ ženy zastávajú len štvrtinu pozícií členov predstavenstva.

VÝVOJ POSTAVENIA ŽIEN V OBLASTI POLITIKY A ROZHODOVANIA

EÚ **pomáha ženám odstrániť tzv. sklený strop** v podnikoch a politike. Pracuje na tom prostredníctvom spolupráce s vládami, podnikmi, odborovými a mimovládnyimi organizáciami s cieľom navrhovať a vykonávať činnosti zamerané na rodovú rovnováhu na najvyšších úrovniach v celej EÚ, a to prostredníctvom získavania a šírenia informácií a podporovania osvedčených postupov.

V inštitúciách EÚ ženy zastávajú niekoľko vedúcich pozícií. Podpredsedníčka Komisie Federica Mogheriniová je zároveň vysokou predstaviteľkou EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, zatiaľ čo osem komisárov pokrýva iné kľúčové oblasti politiky vrátane hospodárskej súťaže, obchodu, dopravy, zamestnanosti a spravodlivosti. Predseda Jean-Claude Juncker trval pri zostavovaní Komisie na značnom počte komisárov. Emily O'Reillyová je **európska ombudsmanka**, ktorá vyšetruje sťažnosti na nesprávne úradné postupy inštitúcií EÚ.

Pravidlá, ktorými sa riadi zamestnávanie v inštitúciách EÚ, sa musia uplatňovať bez akejkoľvek diskriminácie

ČLENKY EURÓPSKEJ KOMISIE

Federica Mogheriniová vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Európskej komisie | **Cecilia Malmströmová** obchod | **Marianne Thyssenová** zamestnanosť, sociálne záležitosti, zručnosti a pracovná mobilita | **Violeta Bulcová** doprava | **Elżbieta Bieńkowska** vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP | **Věra Jourová** spravodlivosť, spotrebiteľ a rodová rovnosť | **Corina Crețuová** regionálna politika | **Margrethe Vestagerová** hospodárska súťaž | **Mariya Gabrielová** digitálna ekonomika a spoločnosť

na základe pohlavia, a to aj pokiaľ ide o odmenu. Zamestnanci majú nárok na rodičovskú alebo rodinnú dovolenku. Pri nábore či povyšovaní zamestnancov **Európska komisia** nikoho nediskriminuje a svojim zamestnancom poskytuje dôstojné a flexibilné pracovné prostredie. Komisia navyše zaviedla stratégiu na podporu rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom zamestnancov a dobrých podmienok na pracovisku.

Predseda Juncker si zároveň vytýčil cieľ dosiahnuť, aby do konca súčasného mandátu Komisie v roku 2019 ženy tvorili aspoň 40 % pracovníkov stredného a vyššieho manažmentu Európskej komisie. K 1. februáru 2019 predstavovali ženy 39,6 % všetkých pracovníkov manažmentu, pričom ich podiel sa zvýšil z 30 % v roku 2014.

Vo voľbách do **nového Európskeho parlamentu** v máji 2019 budú mať ženy príležitosť vyjadriť sa k formovaniu budúceho smerovania EÚ. K iniciatívam, ktoré ženy podnecujú k účasti na voľbách a vyjadreniu svojho názoru, patria **Aliancia Európaniek (European Women's Alliance)** a **#WomenForEurope**.

ZLEPŠOVANIE ŽIVOTA NA CELOM SVETE

Cieľom Európskej únie je zlepšovať život dievčatám a ženám na celom svete prostredníctvom svojich politík, najmä pomocou **rámca pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien**. Týmto rámcom sa EÚ usiluje podporovať partnerské krajiny, najmä pokiaľ ide o rozvojové krajiny, krajiny zapojené do procesu rozširovania a susedné krajiny, v dosahovaní skutočných výsledkov v oblasti rodovej rovnosti stanovených v jej akčnom pláne.

EÚ presadzuje v rozvojovej spolupráci dvojaký prístup k rodovej rovnosti a stanovuje si za prioritu začleniť rodovú rovnosť do politického dialógu s partnerskými krajinami. V kontexte **obchodných rokovaní s Čile** napríklad EÚ po prvýkrát navrhla ustanovenia o obchode a rodovej rovnosti.

Dvojaký prístup EÚ sa zameriava na uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti a rodovo špecifických opatrení v niekoľkých oblastiach: v oblasti budovania kapacít pre rozvojové krajiny, v oblasti podpory ženských organizácií a šírenia informácií o rodovej rovnosti pomocou usmernení, najlepších postupov a zvyšovania informovanosti.

EÚ navyše stojí v čele rokovaní o začlenení cieľov v oblasti rodovej rovnosti do **Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj**. Tieto ciele sa zameriavajú na odstránenie násilia páchaného na ženách, uznávanie neplatených starostlivostí a práce v domácnosti a na univerzálny prístup k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a reprodukčným právam. Okrem toho existuje výslovný záväzok uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých cieľoch a indikátoroch udržateľného rozvoja.

EÚ a jej členské štáty sa takisto zaviazali, že vo významnej miere zahrnú rodový aspekt do všetkých svojich politík a postupov v rámci svojich vzťahov s rozvojovými krajinami. Tento cieľ sa dosahuje pomocou **Európskeho konsenzu o rozvoji z roku 2017**. Ku kľúčovým cieľom patria zintenzívnenie politického dialógu s cieľom posilniť postavenie žien a dievčat, podporovanie ich dôležitej úlohy v dosahovaní rozvoja a zmeny a zvyšovanie množstva cielených akcií v oblasti rodovej rovnosti.

V priebehu posledných dvoch rokov EÚ poskytla viac ako 1,5 milióna dievčat a žien služby na ochranu pred mrzačením ženských pohlavných orgánov a súvisiacu starostlivosť. Vďaka tomu sa 3 000 komunit, ktoré zastupujú 8,5 milióna ľudí, verejne zaviazalo upustiť od tejto praktiky.

EÚ takisto oceňuje ženy, ktoré bojujú za svoje práva na celom svete. Obete Islamského štátu **Nadia Muradová a Lamija Adži Bašárová** a pakistanská bojovníčka za vzdelávanie dievčat **Malála Júsofzajová** získali Sacharovovu cenu Európskeho parlamentu.

Okrem toho si musia kandidátske krajiny, ktoré sa usilujú o to, aby sa stali členmi EÚ, úplne osvojiť **základnú zásadu rovnosti medzi ženami a mužmi** a musia pracovať na tom, aby zahrnuli právne predpisy EÚ v tejto oblasti do svojich vlastných štruktúr. Toto zostáva prioritou procesu rozširovania.

Úrad pre publikácie

V prípade otázok o Európskej únii môže pomôcť služba Europe Direct: 00 800 6 7 8 9 10 11, <http://europedirect.europa.eu>

Interaktívna verzia tejto publikácie, ktorá obsahuje odkazy na online obsah, je dostupná vo formátoch PDF a HTML na adrese: <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/women/sk/>

Súčasť série Európskej komisie **Aktuálna téma**

© Európska únia, 2019

Všetky fotografie © Európska únia, pokiaľ nie je uvedené inak.

Opakované použitie je povolené len s uvedením zdroja.

Pravidlá pre opakované použitie dokumentov Európskej komisie sú upravené rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nie je predmetom autorského práva EÚ, je potrebné povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Print	ISBN 978-92-79-99581-1	ISSN 2529-2617	doi:10.2775/3051	NA-AS-19-001-SK-C
PDF	ISBN 978-92-79-99613-9	ISSN 2529-2854	doi:10.2775/88474	NA-AS-19-001-SK-N
HTML	ISBN 978-92-79-99627-6	ISSN 2529-2854	doi:10.2775/61500	NA-AS-19-001-SK-Q